

מעשה מעני ומרגלית

סיפור של חרות

ספר רבנו ז"ל מעשה בעני אחד שהיה מתפרנס מטיט, שהיה חופר טיט ומוכרם, פעם אחת כשחפר מצא אבן טוב שהיה שויו הון רב מאד ולא ידע כמה שויו והלך לסוחר שיאמוד אותה בשויה, וענה לו הסוחר שאין בזה המדינה אדם שיוכל לשלם שויו, כי הוא שוה הון רב, וצריך ליסע עבור מכירתה ללונדון לעיר המלוכה, אולם הוא היה עני ולא היה לו כסף ליסע, והלך ומכר את רכושו הדל והלך מבית לבית לאסוף נדבות עד שהספיק לו ליסע עד הים,

ורצה לעלות על הספינה, אולם לא היו לו מספיק מעות, והלך להקאפיטאן והראה לו המרגלית, כשראה הקאפיטאן את האבן הבין שאדם עשיר הוא ולקחו על הספינה בכבוד גדול, ונתן לו חדר מיוחד ממדרגה הראשונה וסדר לו כל התענוגים כאחד מהנגידים הגדולים, מהחדר שלו היה לו חלון שפנה לים, והוא היה תמיד מתעלס ומשמח נפשו עם המרגלית ובפרט בעת האכילה היה משתעשע עמה כי השמחה והרחבת הלב טובה ורפואה שיתעכל המאכל בנקל,

פעם אחת כשישב לאכול כהרגלו והמרגלית היתה מונחת על השלחן בשביל להתעלס בה ומרוב עיפותו נרדם, בינתיים בא המשרת ולקח את המפה והפירוורים שעליה עם המרגלית, כי לא ידע שיש עליה מרגלית, והשליך הכל לים, כשהקיץ משנתו והבין כל זה היה לו צער גדול וכמעט שיצא מדעתו כי מה יעשה עתה, הרי הקפיטאן הוא גזלן שיהרוג אותו בעד מחיר הנסיעה, על כן עשה את עצמו שמח כאלו לא ארע דבר,

והנה הקפיטאן היה בכל יום בא לחדרו לדבר עמו, וכשבא אליו הקפיטאן לא הבחין על פניו מאומה, כי הוא עשה את עצמו שמח עד שלא הכיר בו שום שינוי, אמר לו הקפיטאן הלא אני רואה שהנך אדם חכם וישר לב, ובכן ברצוני לקנות הרבה תבואה ולמוכרה בלונדון ובזה אוכל להרויח הרבה, אולם אני ירא שמא יאמרו שאני גנבתי את הכסף לקניית התבואה, על כן יהיה נא הקניין על שמך ואני אשלם לך עבור זה סכום רב, והוטב הדבר בעיני העני ועשו כן,

והנה כשבאו ללונדון מת הקפיטאן ונשאר הכל אצל זה העני, והיה ערך התבואה כפל כפלים מערכו של המרגלית.

כשסים רבנו ז"ל את הספור אמר המרגלית לא היתה שלו, והא ראה שנאבד ממנו. התבואה כן היתה שלו והא ראה שנשאר אצלו. און וואס ער איז געקומען צו זיין זאך איז נאר ווייל ער האט זיך דער האלטן¹.

¹ ומה שהוא הגיע לדבר שלו – הוא רק מפני שהחזיק עצמו.

- עובד בטיט. חופר טיט. מוכר טיט. החיים שלו טיט.
  - לפתע יש כאן הפתעה. משהו חודר לחיים שלו. מרגלית. כללי המשחק השתנו.
  - כרגע החרות היא כלכלית. אם רק אגיע ללונדון- שם אהיה עשיר. זו המוטוויזיה
  - יוצאים לדרך. בעליה לספינה הוא כבר עוסק בעולם המשמעויות. אין לו אבל הוא מבין שגם אם אין לו יכול להיות לו. העבד רוצה הכל כאן ועכשיו. סיפור התבן. הדרך לחרות עוברת בעולם המשמעויות.
  - משהו קורה לו בספינה. הוא רואה ים. הוא מכיר חיים אחרים. הוא נפתח לאפשרויות נוספות. הוא נהיה ישר דרך. והנה מתברר שהמרגלית נתנה לו את מה שהיא באמת הייתה צריכה לתת. אפשרות להיות אדם חופשי בלי להיות תלוי בשום דבר. עשה עצמו שמח.
  - זה סיפור על תהליך של חרות. בסוף החרות היא אישית ולא תלויה בשום דבר חוץ ממה שקורה בתוכך. האדם הוא חרותי במהות ולא ניתן לקחת את זה ממנו. שרנסקי. זו המתנה האמיתית והיא שוה הרבה יותר מכל מרגלית. אללא זזה היה טמון בתוכו כמו המרגלית בתוך הטיט והיה צריך לחשוף את זה על ידי סיבובים רבים.
  - עם ישראל עוסק בטיט במצריים. והעבדות מחלחלת. תבן אין ניתן לעבדיך. רוחב המבט מצמצם לתבן. הדרך לחרות עוברת דרך מרגליות. והמרגלית זה המדבר. שהוא מקביל לים. במדבר מתברר ללבני ישראל שהם בני חורין. שהחרות שלהם היא מהותית ולא תלויה בתנאים חומריים חיצוניים אלא בהיותם ישרי לב, מקבלי תורה. המיישרת את הלב. זוהי אומה של חרות. חרות אישית ולאומית.
-